

Eritrea, over een vergeten volk

Sinds 2016 wonen er verschillende gezinnen uit Eritrea in Goirle en Riel. We weten eigenlijk weinig van hun cultuur of waarom ze zijn gevlucht. Ik laat je in dit stuk graag kennis maken met hen. Een verhaal over verschrikkingen, ontberingen en hoop.

Nieuwkomers uit Eritrea

In Goirle en Riel woont alweer enige tijd een groep mensen uit Eritrea. Na de Syriërs vertegenwoordigen zij op dit moment de grootste groep vluchtelingen die ons land aandoet. Op hun manier en met hulp van vrijwilligers van de WOS en de taalcoaches proberen zij er in Nederland het beste van te maken. Opperuijnde mensen met een blik op de toekomst. Een nieuwe, veelbelovende toekomst in een vrij land. Stuk voor stuk vrolijke, blije, mooie, goedlachse mensen die ons een inkijkje geven in een kleurrijke cultuur. Vrijwel allemaal koptische christenen, die hun kerstfeest vieren op 7 en 8 januari. En ook het paasfeest vieren zij een weekje later dan wij gewend zijn. Overal in hun huizen hangen prachtige orthodox christelijke posters van Maria (Mariam) en het kind of van Jezus en de aartsengel Michael die een prominente plaats inneemt in hun geloof. Die het goed met hen voorheeft.

Misschien heeft u in die tijd wel eens de prachtige, weelderige haardracht van de meisjes en vrouwen gezien in ons dorp? Ik herinner mij nog de torenhoge opgebonden kapsels gewikkeld in doeken terwijl zij lachend en fietsend op weg gingen naar school.

Zij spreken de taal Tigrinya. Een taal, die Google translate nog niet kan omzetten. Deze taal bestaat uit lettergrepen en een heel eigen schrift. Dit maakt, dat veel mensen uit Eritrea diep moeten gaan om de sprong naar het Nederlands te maken. Het overgrote deel lukt dit redelijk. Een kleine groep worstelt met analfabetisme en heeft een langere weg af te leggen.

ዘመልክትኻም ዑቕባ ክጻረ ኸሎ ዝጠቅም ሓበሬታ

አብዚ ዑቕባ ንዘመልክቲ፣ ንስደተኛታትን ንግዚኡ ተቐባልነት ንዝተዋህቦምን ዝጠቅም ሓበሬታታት አሎ።

1. ዑቕባ ንዘመልክቲ ናይ ሓበሬታ ጽሑፍ
2. አብ መዕረፍ ነፈርቲ ዑቕባ ንዘመልክቲ ናይ ሓበሬታ ጽሑፍ
3. ናይ ይግባይ አጸ-አሕፋ ዓይነት
4. ይግባይ ንምባል መምርሒ
5. ሕቶ ዑቕባ አይተአምነን ተባሂሉ ንዝተወሰኖ / ሓገዝ ሽግር

Een tekst in Tigrinya, de taal die de meeste Eritreeërs spreken

Als je voor het eerst met hen in contact komt dan ervaar en onderga je meteen de koffiecultuur. Dat is pas een ervaring om mee te maken. Op kooltjes of kleine pitjes worden koffiebonen nog traditioneel gebrand en in drie stappen geserveerd. Deze traditie heet 'Bun'. Koffie, vers en sterk met naar wens wat gember. Geserveerd in een klein kopje, met veel suiker. Waarbij door het uitschenken van de koffie uit de Jabana flink wordt gemorst. Een koffiecereemonie duurt al snel anderhalf uur. De kamer wordt al snel gevuld met de heerlijke aroma's van ver gebrande en gezette koffie. De eerste ronde heet -awel- in Tigrinya, de tweede -kale'i- en de derde -baraka- dat 'gezegend' betekent. Als je de koffie overigens beleefd weigert is er altijd nog chai (thee). De koffie wordt meestal geserveerd met een portie popcorn erbij.



En wat bij ons de aardappelen zijn, dat is bij hen Injera, pannenkoek-achtig brood gemaakt van teff-meel. Met een licht zure smaak. En daar dan een flinke schep rundvlees op gemarineerd met diverse pittige sauzen. Je eet dat dan met je rechterhand door een stukje injera af te scheuren en daarmee het vlees als het ware te scheppen. Dit gerecht kan de hele dag gegeten worden. Vanaf het ontbijt tot het diner.



Traditionele Injera geserveerd met pittig rundvlees

In Eritrea dragen de vrouwen nog vaak een traditionele jurk. De vrouwen in Eritrea dragen meestal een 'netsela' of 'netela'. Dat is een witte jurk met design accenten. Ze bedekken hun haar met een witte doek. Dit wordt handgemaakt. Special voor het kerkbezoek dragen de meisjes en vrouwen veelal witte jurken met een koptisch kruis erop. Zo'n jurk wordt 'Zuria' genoemd.



Een traditionele Zuria met koptisch kruis.

Vluchtverhaal

Wie zich verdiept in deze mensen ontdekt ook een gruwelijke waarheid achter hun komst naar Nederland. Eritrea, liggend in Oost-Afrika aan de Rode Zee, is een dictatuur waar Isaias Afewerki met harde hand regeert. Het land is in 1991 losgekomen van Ethiopië na een bloedige burgeroorlog. Eerst was iedereen hoopvol dat de toekomst rooskleuriger zou worden. De toenmalige legerleider van Eritrea, Isaias Afewerki, werd op handen gedragen toen hij Eritrea bevrijdde van Ethiopië. Zodra hij echter aan de macht kwam vestigde hij meteen met harde hand een ongenadige dictatuur. Tienduizenden tegenstanders van zijn bewind zijn sindsdien verdwenen, gemarteld en vermoord.

Omdat het land nog lange tijd op gespannen voet met Ethiopië heeft geleefd (onlangs is vrede gesloten) moet ieder kind, dat school verlaat, verplicht in het leger. Officieel voor 18 maanden. De waarheid echter is, dat niemand het leger kan verlaten en de meesten tot hun 50^{ste} daar verblijven. Mannen en vrouwen worden daar onmenselijk behandeld. Mensen worden gemarteld en vermoord en getraind om op het eigen volk te schieten, als men illegaal de grens met Ethiopië of Soedan probeert over te steken. Veel gezinnen hebben daar gezinsleden verloren. Nooit meer iets vernomen van vader of moeder, dochter of zoon. Vrouwen worden verkracht en aangerand door hoger geplaatsten. Het strenge regime is voor mannen en vrouwen gelijk, waardoor vrouwen aan extra ontberingen worden blootgesteld. Niet voor niets proberen gezinnen door jong aan kinderen te beginnen te ontsnappen aan deze 'dienstplicht'.

Dit, naast de vele verdwijningen van mensen waar men nooit meer van hoort, maakt dat Eritreeërs hun leven niet zeker zijn in het Noord-Korea van Afrika. Velen verkiezen dan een gevaarlijke vlucht naar familie of bekenden in Europa. Terwijl men weet dat deze reis niet zonder gevaren is. Met name minderjarigen zijn extra kwetsbaar. Zo nemen jonge meisjes en vrouwen vóór hun vlucht een langwerkende prikpil, om zich te beschermen tegen zwangerschap door verkrachting tijdens de reis.

Iedereen is afhankelijk van mensensmokkelaars, die tegen betaling de vluchtelingen leiden door Soedan en Libië. Om tenslotte te eindigen op een gammal rubberbootje op de Middellandse zee. En het zijn deze mensensmokkelaars, die deze vluchtelingen vaak als slaven verhandelen, martelen om de familie extra geld af te persen en de meisjes en vrouwen doorlopend verkrachten, vaak in groepsverband. De Sahara ligt bezaaid met lijken van vluchtelingen uit Nigeria, Somalië, Eritrea. Er is

bewijs opgedoken, waaruit blijkt dat de dictator Afewerki zelfs geld verdient aan deze exodus van zijn eigen burgers.

Libië is voor deze mensen de gevaarlijkste plek. Sinds het verdrijven van kolonel Khadaffi regeren milities, die grof geld verdienen aan de vluchtelingenstroom. Er zijn vele detentiecentra, waar wel 600 tot soms 2000 vluchtelingen maandenlang bijeengepakt moeten verblijven in afwachting van geld van familie, vóórdát smokkelaars hen in gammele bootjes de Middellandse Zee opdrijven. Wij horen verhalen van onze nieuwkomers dat het schaarse water dat wordt verstrekt is vermengd met benzine. Tweemaal daags krijgt men slechts een klein handje pasta om te overleven. Allerlei akelige ziekten steken de kop op. De meeste vluchtelingen zijn uitgeput. Vrouwen worden door de bewakers weer keer op keer misbruikt.



Detentie centrum in Libië. Mensen sterven onder erbarmelijke omstandigheden.

Minderjarige asielzoekers

Goirle verwelkomde vooral rond 2016 een grote groep vooral minderjarige Eritrese asielzoekers. Velen van hen nog jonge meisjes, variërend van 14 tot 18 jaar oud, die alléén een dergelijke reis hebben moeten ondernemen. Die zelfs in Europa onder erbarmelijke omstandigheden moesten overleven in kampen of opsluiting in gezinssituaties, vooral langdurig in Italië. Die soms een jaar op straat hebben moeten overleven in hun poging Nederland te bereiken. Die een reis achter de rug hebben van anderhalf jaar of meer vanaf Eritrea. Sommigen, die 'geluk' hebben gehad en de juiste mensen zijn tegengekomen. Om van de rest maar te zwijgen. En helaas zijn er vele jonge vluchtelingen verdwenen. In de handen gevallen van de Italiaanse maffia met banden met voornamelijk criminelen in het Verenigd Koninkrijk. Kinderen, die zo in Europese slavenarbeid terecht zijn gekomen of in de gedwongen prostitutie. Toch vluchten er nog steeds mensen en komen er voortdurend nieuwe jongeren naar Goirle om liefdevol opgevangen te worden in Sterk Huis.

Toekomst

Maar eenmaal hier zijn er zorgen over hun welzijn. Het percentage jonge statushouders dat zelfmoord pleegt in Nederland is ongekend hoog. Na alle ontberingen die ze hebben doorstaan slaat het trauma en de eenzaamheid toe, als een gezinshereniging niet tot stand kan worden gebracht

bijvoorbeeld. Als ze ontdekken, dat ze hun achtergebleven families niet kunnen ondersteunen vanuit het rijke Europa. Deze druk is zo onmenselijk groot, dat sommigen de hand aan zichzelf slaan.

Hoop

Het goede nieuws is dat veel jonge mensen in Goirle uiteindelijk met hun gezin zijn herenigd, waardoor aan veel verdriet een einde kon komen. Heel bijzonder om in contact met hen hun levenskracht te ervaren. Dat ondanks de ontberingen zij blij en opgeruimd werken aan hun toekomst in Nederland. Dat is ongelooflijk, iets om stil van te worden en enorm respect voor te hebben. Ik nodig je dan ook van harte uit om eens een praatje met hen te maken een volgende keer dat je iemand uit Eritrea in ons dorp tegenkomt.

Auteur:

Pieter Rambags

Voorzitter Werkgroep Opvang Statushouders

www.wosgoirle.nl

Juni 2020